

การเตรียมความพร้อมกรณีเหตุฉุกเฉิน

นิยาม

วิกฤตการณ์ หมายถึง เหตุการณ์ซึ่งมีความยากลำบาก ที่มีการเสี่ยงภัยและอันตรายเป็นภัยคุกคามอันมีผลกระทบต่อสังคมโดยรวมและมีผลต่อการทำงานของเจ้าหน้าที่รัฐในการให้ความคุ้มครอง ความสงบสุขของประชาชน (สำนักงานช่วยเหลือการต่อต้านการก่อการร้าย กระทรวงการต่างประเทศสหรัฐอเมริกา, ๒๕๔๔ : ๒๘) จากนิยามดังกล่าว จะเห็นได้ว่า วิกฤตการณ์นั้นเป็นภัยคุกคามที่มีแนวโน้มอันจะก่อให้เกิดภัยอันตรายร้ายแรงต่อเนื่องและยากต่อการควบคุม มีความเสี่ยงภัยในการปฏิบัติงาน เป็นภัยอันตรายที่มีแนวโน้มในอันที่จะล่วงละเมิดกฎหมายอย่างร้ายแรง กระทบต่อความมั่นคงและความสงบสุขของประชาชน และยังรวมถึงภัยพิบัติขนาดใหญ่ที่มีความรุนแรงอันทำให้การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่เป็นไปด้วยความยากลำบาก จะต้องมีการประสานงานกับหน่วยงานหลายฝ่าย

นอกจากความหมายที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ในกฎหมายของประเทศไทยยังได้กำหนดนิยามความหมายของคำที่กล่าวถึงภัยต่างๆ ที่ส่งผลกระทบต่อสาธารณชนไว้ ดังนี้

- พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘

“สถานการณ์ฉุกเฉิน” หมายความว่า สถานการณ์อันกระทบหรืออาจกระทบต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชนหรือเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรืออาจทำให้ประเทศหรือส่วนใดส่วนหนึ่งของประเทศตกอยู่ในภาวะคับขันหรือมีการกระทำความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายตามประมวลกฎหมายอาญา การรบหรือการสงคราม ซึ่งจำเป็นต้องมีมาตรการเร่งด่วนเพื่อรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เอกရာชและบูรณภาพแห่งอาณาเขตผลประโยชน์ของชาติ การปฏิบัติตามกฎหมาย ความปลอดภัยของประชาชน การดำรงชีวิตโดยปกติสุขของประชาชน การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ความสงบเรียบร้อยหรือประโยชน์ส่วนรวมหรือการป้องกันหรือแก้ไขเยียวยาความเสียหายจากภัยพิบัติสาธารณะอันมีมาอย่างฉุกเฉินและร้ายแรง

- พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. ๒๕๕๐

มาตรา ๔ ซึ่งนิยามของคำที่เกี่ยวข้องกับภัยต่างๆ ดังนี้

“สาธารณภัย” หมายความว่า อัคคีภัย วาตภัย อุทกภัย ภัยแล้ง โรคระบาดในมนุษย์ โรคระบาดในสัตว์ โรคระบาดสัตว์น้ำ การระบาดของศัตรูพืช ตลอดจนภัยอื่นๆ อันมีผลกระทบต่อสาธารณชน ไม่ว่าจะเกิดจากธรรมชาติ มีผู้ทำให้เกิดขึ้น อุบัติเหตุ หรือเหตุอื่นใด ซึ่งก่อให้เกิดอันตรายแก่ชีวิต ร่างกายของประชาชน หรือความเสียหายต่อทรัพย์สินของประชาชนหรือของรัฐ และให้หมายความรวมถึงภัยทางอากาศ และการก่อวินาศกรรมด้วย

“ภัยทางอากาศ” หมายความว่า ภัยอันเกิดจากการโจมตีทางอากาศ

“การก่อวินาศกรรม” หมายความว่า การกระทำใดๆ อันเป็นการมุ่งทำลายทรัพย์สินของประชาชนหรือของรัฐ หรือสิ่งอันเป็นสาธารณูปโภค หรือการรบกวน ขัดขวางหน่วงเหนี่ยวระบบการปฏิบัติงานใดๆ ตลอดจนการประทุษร้ายต่อบุคคลอันเป็นการก่อให้เกิดความปั่นป่วนทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โดยมุ่งหมายที่จะก่อให้เกิดความเสียหายต่อความมั่นคงของรัฐ

สรุป

วิกฤตการณ์ หรือ เหตุการณ์วิกฤต คือ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น แล้วมีความรุนแรงหรือมีแนวโน้มที่จะมีความรุนแรง ซึ่งอาจเกิดอันตรายกับประชาชน หรือส่งผลกระทบต่อประชาชน ซึ่งล้วนแต่เป็นบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบของตำรวจที่ต้องเข้าไปรับผิดชอบแก้ไข โดยควบคุมเหตุการณ์ให้อยู่ในวงจำกัด และพยายาม คลี่คลายสถานการณ์ให้กลับสู่ภาวะปกติโดยเร็ว อย่างมีประสิทธิภาพ ที่มุ่งเน้นไม่ใช้ความรุนแรง พยายามให้เกิดความปลอดภัยกับผู้เกี่ยวข้องทั้งหมด

ประเภทของวิกฤตการณ์ (Crisis Typology)

๑. เกิดขึ้นเองโดยธรรมชาติ

- แผ่นดินไหวที่มีแรงสั่นสะเทือนสูง ก่อให้เกิดอาคารถล่ม เป็นเหตุให้เกิดความสูญเสียอย่างมาก
- พายุหมุนขนาดใหญ่ที่ทำลายอาคารบริเวณกว้าง ก่อให้เกิดความเสียหายต่อที่อยู่อาศัย สาธารณูปโภคโดยรวม
- คลื่นยักษ์สึนามิที่ทำลายชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนจำนวนมาก
- น้ำท่วมที่มีระยะเวลานานและมีอาณาบริเวณกว้าง ทำให้เกิดความเดือดร้อนต่อที่อยู่อาศัย อาหาร การกิน สาธารณูปโภค และปัญหาโรคระบาดที่มากับน้ำ
- ไฟป่าที่มีอาณาบริเวณกว้างและเป็นระยะเวลานาน ก่อให้เกิดมลพิษทางอากาศและทำลาย บ้านเรือนประชาชน

๒. เกิดจากการกระทำของมนุษย์โดยเจตนา

- การจับตัวประกัน, การจับยึดสถานที่, การจับยึดยานพาหนะ
- การก่อวินาศกรรมด้วยวิธีต่างๆ เช่น ระเบิด, เมาทำลาย
- การใช้อาวุธที่มีการทำลายล้างสูงเข้าโจมตีคู่ต่อสู้ เช่นอาวุธเคมี, อาวุธนิวเคลียร์, อาวุธชีวภาพ
- การใส่สารพิษลงในแหล่งน้ำสาธารณะเพื่อให้เกิดอันตรายแก่ชีวิตของผู้บริโภค
- การจลาจลที่ใช้อาวุธที่มีการทำลายล้างสูง, วางเพลิงเผาทรัพย์ ก่อให้เกิดความเสียหายด้าน เศรษฐกิจเป็นอย่างมาก

- การก่อการร้ายต่างๆ รวมถึงการก่อการร้ายสากล

๓. เกิดจากการกระทำของมนุษย์โดยไม่เจตนาหรืออุบัติเหตุ

- อุบัติเหตุจากยานพาหนะที่มีความสูญเสียจำนวนมาก เช่น เครื่องบินตก
- อุบัติเหตุจากระบบการทำงานของเครื่องจักรกล เป็นเหตุให้โรงงานอุตสาหกรรมระเบิด, ไฟไหม้
- อุบัติเหตุจากรถบรรทุกสารเคมีรั่วแรงพลิกคว่ำ เป็นเหตุให้สารเคมีรั่วไหลออกสู่ภายนอกและลงสู่ลำน้ำสาธารณะ
- การรั่วไหลของสารเคมีอันตรายจากโรงงานอุตสาหกรรม
- การรั่วไหลของกัมมันตภาพรังสี จากโรงงานนิวเคลียร์

ขั้นตอนของวิกฤตการณ์

ก่อนที่จะเกิดวิกฤตการณ์นั้น โดยปกติจะมีข้อมูลบางประการที่จะบ่งชี้ให้เห็นว่าจะเกิดวิกฤตการณ์ขึ้น ดังนั้น เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องอาจนำประโยชน์จากข้อบ่งชี้ดังกล่าวไปใช้ในการวางแผนป้องกันมิให้เกิดเหตุวิกฤตหรือบรรเทาให้เกิดความรุนแรงได้ ในการที่จะเกิดวิกฤตการณ์นั้น จะมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

- ๑) สภาพแวดล้อมก่อนเกิดเหตุ จะเป็นสาเหตุเริ่มต้นที่ก่อให้เกิดปัญหา
- ๒) ช่วงเตือนภัยจะเป็นช่วงที่บ่งบอกว่าเกิดเหตุการณ์วิกฤต
- ๓) ช่วงเกิดเหตุวิกฤตการณ์เป็นช่วงที่วิกฤตเกิดแล้ว และดำเนินอยู่ ซึ่งในระหว่างนั้น อาจจะมีเหตุการณ์ต่อเนื่อง
- ๔) ช่วงเชื่อมต่อเป็นช่วงที่วิกฤตการณ์แรกเริ่มผ่อนคลายลง เจ้าหน้าที่เข้าควบคุมสถานการณ์ได้แล้ว แต่เกิดมีวิกฤตใหม่ต่อเนื่องเข้ามา
- ๕) ช่วงหลังวิกฤตการณ์เป็นช่วงที่เหตุการณ์วิกฤตนั้นผ่านพ้นไปแล้ว (สำนักงานช่วยเหลือการต่อต้านการก่อการร้าย กระทรวงการต่างประเทศสหรัฐอเมริกา, ๒๕๔๔ : ๓๔)

สิ่งที่ผู้ประสบเหตุคนแรก (FIRST RESPONDER) จะต้องปฏิบัติ

- เมื่อถึงสถานการณ์ที่เกิดเหตุจะต้องตรวจสอบเหตุการณ์ว่าเกิดขึ้นจริง แล้วแจ้งผู้บังคับบัญชา โดยยืนยันสถานการณ์ที่เกิดขึ้น และรายงานถึงสภาพแวดล้อมในที่เกิดเหตุโดยทันที
 - จำกัดสถานการณ์ไม่ให้ขยายออกไป พยายามจำกัดให้เหตุการณ์อยู่ในพื้นที่จุดใดจุดหนึ่งไม่ให้เคลื่อนย้ายไปยังที่อื่น เพราะอาจก่อให้เกิดอันตรายแก่ประชาชนและยากต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ ดังนั้น เจ้าหน้าที่ผู้ประสบเหตุคนแรก จึงควรจัดทำวงล้อมสถานที่เกิดเหตุและกันคนออกจากสถานที่เกิดเหตุ โดยแสดงเขตพื้นที่วงใน (Inner Perimeter) และพื้นที่วงนอก (Outer Perimeter)
 - จัดการเคลื่อนย้ายหรืออพยพบุคคลออกจากพื้นที่วงในและพื้นที่วงนอก โดยคำนึงถึงความปลอดภัยของประชาชน พร้อมทั้งแจ้งเตือนประชาชนที่อยู่ใกล้เคียงให้ทราบถึงอันตรายอันอาจเกิดขึ้นได้ ทั้งนี้ต้องระมัดระวังมิให้ประชาชนเกิดความตื่นตระหนกต่อเหตุการณ์
 - ปิดกั้นการจราจรบริเวณที่เกิดเหตุ เพื่อป้องกันมิให้เกิดอันตรายแก่ผู้สัญจรไปมาบริเวณที่เกิดเหตุ และขณะเดียวกันจะต้องประสานกับเจ้าหน้าที่จราจร ให้จัดการจราจร โดยให้ผู้สัญจรเลี่ยงไปใช้เส้นทางอื่นๆ และเปิดเส้นทางสำหรับผู้ปฏิบัติงานเข้าไปแก้ไขเหตุวิกฤต
 - เก็บรวบรวมข้อมูล จากพยานหลักฐานในสถานที่เกิดเหตุ และชื่อหัวหน้าหน่วยรักษาความปลอดภัย แสวงหาข้อมูลเบื้องต้นจากพยานบุคคลที่อยู่ในสถานที่เกิดเหตุและบริเวณใกล้เคียง เช่น จำนวนคนร้าย อาวุธที่คนร้ายใช้ จำนวนตัวประกัน จำนวนของผู้ชุมนุม กลุ่มของผู้ชุมนุม ชื่อของแกนนำและผู้ชุมนุม เป็นต้น
 - แสวงหาพื้นที่ซึ่งจะใช้เป็นพื้นที่ปฏิบัติงาน (Staging Area) สำหรับบุคลากรที่จะเข้าไปปฏิบัติงานในการแก้ไขปัญหาวิกฤตการณ์
- โดยสมมุติฐานของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น มักจะมีแนวโน้มสู่ความรุนแรง(WORSE CASE) จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้ประสบเหตุคนแรกต้องทำการประเมินสถานการณ์และเลือกตัดสินใจเข้าดำเนินการในสิ่งที่มี “ความสำคัญและเร่งด่วนที่สุด” เป็นประการแรก เช่น การเคลื่อนย้ายผู้บาดเจ็บ, ผู้เสี่ยงภัยออกนอกบริเวณที่เกิดเหตุก่อนที่จะปิดกั้นการจราจร เป็นต้น จึงเป็นการใช้วิจารณญาณที่สำคัญอย่างยิ่งของเจ้าหน้าที่ที่จะต้องได้รับการฝึกฝนจนเกิดเป็นทักษะและสามารถเข้าปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นอัตโนมัติ โดยอาจไม่จำเป็นต้องรอคำสั่งจากผู้บังคับบัญชา ที่ยังเดินทางมาไม่ถึงที่เกิดเหตุ

ข้อมูลสำหรับผู้ประสบเหตุคนแรกจะต้องบรรยายสรุป

- ๑) ข้อมูลเบื้องต้นที่ได้สอบถามจากพยานบุคคลในบริเวณที่เกิดเหตุและบริเวณใกล้เคียง เช่น
 - ชื่อคนร้าย, จำนวนคนร้าย, พฤติกรรมของคนร้าย, ท่าหน้ารูปพรรณคนร้าย, อาวุธของคนร้าย, ชื่อเรียกห้องของคนร้าย, สาเหตุการกระทำความผิด
 - เส้นทางและยานพาหนะที่คนร้ายใช้กระทำความผิดหรือหลบหนี
 - ชื่อผู้เสียหาย ความเสียหายที่เกิดขึ้น ข้อมูลเบื้องต้น และสาเหตุที่จะฆ่าตัวตาย
 - ตัวประกันเป็นใคร เกี่ยวข้องกับคนร้ายหรือไม่, จำนวนเท่าใด, สภาพของตัวประกันเป็นอย่างไร, สภาพของสถานที่, เส้นทางเข้าออกของอาคารที่ตัวประกันถูกควบคุม
 - กลุ่มของผู้ชุมนุมเป็นกลุ่มใด, จำนวนผู้ชุมนุม, ชื่อเรียกห้องและแกนนำกลุ่ม
 - สภาพของภัยพิบัติที่เกิดขึ้น, ความเสียหายที่ประชาชนได้รับ, จำนวนผู้บาดเจ็บ, ผู้สูญหาย, ศพ
- ๒) กิจกรรมที่ได้ดำเนินการแล้ว เช่น
 - การปิดกั้นสถานที่เกิดเหตุ การจัดทำพื้นที่วงใน พื้นที่วงนอก
 - การปิดกั้นการจราจร มิให้มีผู้สัญจรเข้า – ออก บริเวณที่เกิดเหตุ
 - การประสานงานเบื้องต้นกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ดับเพลิง สถานพยาบาล
 - การอพยพผู้บาดเจ็บและประชาชนไปยังที่ปลอดภัย (ที่ใด และใครเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการนำไป)
- ๓) เสนอแนะสถานที่ที่เห็นว่ามีความเหมาะสมที่จะเป็นพื้นที่ปฏิบัติการหรือจตุรรวมพล
- ๔) ส่งมอบรายชื่อของบุคคลที่ได้เข้าไปสอบถามรายละเอียดของเหตุการณ์ เพื่อฝ่ายสืบสวนหรือพนักงานสอบสวนจะได้นำไปดำเนินการต่อ ในกรณีที่มีวัตถุพยาน หรือภาพถ่ายเกี่ยวกับเหตุที่เกิดขึ้น สภาพผู้บาดเจ็บหรือยานพาหนะ ภาพถ่ายกลุ่มชุมนุม ให้ส่งมอบแก่ผู้บัญชาการเหตุการณ์

การป้องกันและระงับอัคคีภัย

ไฟเป็นพลังงานชนิดหนึ่งซึ่งก่อให้เกิดประโยชน์ต่อมนุษย์อย่างมหาศาล เพราะไฟเป็นต้นกำเนิดของพลังงานต่างๆ ที่มนุษย์นำไปใช้ในชีวิตประจำวัน แต่ “ไฟ” อาจก่อให้เกิดภัยอย่างมหันต์ได้ หากขาดความรู้หรือขาดความระมัดระวังในการใช้และการควบคุม ดูแลแหล่งกำเนิดไฟ ประชาชนทั่วไปควรรู้ภัยอันตรายจากไฟไหม้ เพื่อจะได้มีแผนการควบคุมการใช้ไฟ การใช้ความร้อนอย่างมีประสิทธิภาพ ปลอดภัย พร้อมทั้งเรียนรู้วิธีการป้องกันและระงับอัคคีภัยเพื่อลดภัยอันตรายที่จะเกิดขึ้น

การป้องกันและระงับอัคคีภัยที่มีประสิทธิภาพ จะเป็น การช่วยลดอัตราการเกิดอัคคีภัย หรือทำให้ภัยที่เกิดขึ้นมีระดับความรุนแรงต่ำลง เพื่อลดความเสียหายที่จะเกิดขึ้นให้น้อยที่สุด หรือไม่มี ความเสียหายเกิดขึ้นเลย

๑. ภัยอันตรายจากไฟไหม้

๑.๑ ไฟไหม้จะมีความมืดปกคลุม ไม่สามารถมองเห็นอะไรได้ ความมืดนั้นอาจเนื่องจากอยู่ภายในอาคารแล้วกระแสไฟฟ้าถูกตัด หมอกควันหนาแน่น หรือเป็นเวลากลางคืน

วิธีแก้ไข

ติดตั้งอุปกรณ์ไฟส่องสว่างฉุกเฉิน (Emergency Light) ซึ่งทำงานได้ด้วยแบตเตอรี่ทันที ที่กระแสไฟฟ้าถูกตัด ติดตั้งเครื่องกำเนิดไฟฟ้าสำรอง เมื่อกระแสไฟฟ้าถูกตัด เตรียมไฟฉายที่มีกำลังส่องสว่างสูงไว้ให้มีจำนวนเพียงพอในจุดที่สามารถนำมาใช้ได้สะดวก ฝึกซ้อมหนีไฟเมื่อไม่มีแสงสว่าง ด้วยตนเองทั้งที่บ้าน ที่ทำงาน ในโรงแรม หรือแม้แต่ในโรงพยาบาล โดยอาจใช้วิธีหลับตาเดิน (ครั้งแรกๆ ควรให้เพื่อนจูงไป) และควรจินตนาการด้วยว่าขณะนี้กำลังเกิดเหตุเพลิงไหม้

๑.๒ ไฟไหม้จะมีแก๊สพิษและควันไฟ ผู้เสียชีวิตและบาดเจ็บในเหตุเพลิงไหม้ประมาณ ร้อยละ ๙๐ เป็นผลจากควันไฟ ซึ่งมีทั้งก๊าซพิษ และทำให้ขาดออกซิเจน

วิธีแก้ไข

จัดเตรียม หน้ากากหนีไฟฉุกเฉิน (Emergency smoke mask) ใช้ถุงพลาสติกใส ขนาดใหญ่ ตักอากาศแล้วคลุมศีรษะหนีไฟควัน (ห้ามฝ่าไฟ) คีบ คลานต่ำ อากาศที่พอหายใจได้ยังมีอยู่ใกล้พื้น สูงไม่เกิน ๑ ฟุต แต่ไม่สามารถทำได้เมื่ออยู่ในชั้นที่สูงกว่าแหล่งกำเนิดควัน

๑.๓ ไฟไหม้จะมีความร้อนสูงมาก หากหายใจเอาอากาศที่มีความร้อน ๑๕๐ องศาเซลเซียสเข้าไป ท่านจะเสียชีวิตทันที ในขณะที่เมื่อเกิดเพลิงไหม้แล้วประมาณ ๔ นาที อุณหภูมิจะสูงขึ้นกว่า ๔๐๐ องศาเซลเซียส

วิธีแก้ไข

ถ้าทราบตำแหน่งต้นเพลิงและสามารถระงับเพลิงได้ ควรระงับเหตุเพลิงไหม้ ด้วยความรวดเร็ว ไม่ควรเกิน ๔ นาทีหลังจากเกิดเปลวไฟควรหนีจากจุดเกิดเหตุให้เร็วที่สุด ไปยังจุดรวมพล (Assembly area)

๑.๔ ไฟไหม้ลุกลามรวดเร็วมากเมื่อเกิดเปลวไฟขึ้นมาแล้ว ท่านจะมีเวลาเหลือในการเอาชีวิตรอดน้อยมาก ระยะการเกิดไฟไหม้ ๓ ระยะ ดังนี้

๑.๔.๑ ไฟไหม้ขั้นต้น คือ ตั้งแต่เห็นเปลวไฟ จนถึง ๔ นาที สามารถดับได้ โดยใช้เครื่องดับเพลิงเบื้องต้น แต่ผู้ใช้จะต้องเคยฝึกอบรมการใช้เครื่องดับเพลิงมาก่อน จึงจะมีโอกาสระงับได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๑.๔.๒ ไฟไหม้ขั้นปานกลาง ถึงรุนแรง คือ ระยะเวลาไฟไหม้ไปแล้ว ๔ นาที ถึง ๘ นาที อุณหภูมิจะสูงมากเกินกว่า ๔๐๐ องศาเซลเซียส หากจะใช้เครื่องดับเพลิง เบื้องต้น ต้องมีความชำนาญ และต้องมีอุปกรณ์ จำนวนมากเพียงพอ จึงควรใช้ระบบดับเพลิงขั้นสูง จึงจะมีความปลอดภัย และมีประสิทธิภาพมากกว่า

๑.๔.๓ ไฟไหม้ขั้นรุนแรง คือ ระยะเวลาไฟไหม้ต่อเนื่องไปแล้ว เกิน ๘ นาที และยังมีเชื้อเพลิงอีกมากมายอุณหภูมิจะสูงมากกว่า ๖๐๐ องศาเซลเซียส ไฟจะลุกลามขยายตัวไปทุกทิศทางอย่างรวดเร็ว การดับเพลิงจะต้องใช้ผู้ที่ได้รับการฝึก พร้อมอุปกรณ์ในการระงับเหตุขั้นรุนแรง

๒. การป้องกันและระงับอัคคีภัย

เมื่อรู้ภัยอันตรายจากไฟไหม้แล้วการป้องกันมิให้เกิดจะเป็นหนทางแรกที่ประชาชนทุกคนควรเลือกปฏิบัติ ซึ่งการป้องกันนั้นมีหลักอยู่ว่า

๒.๑ กำจัดสาเหตุ สาเหตุแห่งอัคคีภัย

- ประมาท ในการใช้เชื้อเพลิง การใช้ความร้อน การใช้ไฟฟ้า
- อุบัติเหตุ ทั้งโดยธรรมชาติ และเกิดจากมนุษย์
- ติดต่อกุหลาม การนำความร้อน การพาความร้อน การแผ่รังสีความร้อน
- ลูกไหม้ขึ้นเอง การทำปฏิกิริยาทางเคมี การหมักหมม อินทรีย์สารวางเพลิง ทั้งทางตรง

และ ทางอ้อม

๒.๒ คุณสมบัติของไฟ รับประทาน ยับยั้งไฟ ด้วยการทำความเข้าใจในหลัก ดังต่อไปนี้

๒.๒.๑ องค์ประกอบของไฟ มี ๓ อย่าง คือ

๑) ออกซิเจน (Oxygen) ไม่ต่ำกว่า ๑๖ % (ในบรรยากาศ ปกติจะมีออกซิเจนอยู่ประมาณ ๒๑ %)

๒) เชื้อเพลิง (Fuel) ส่วนที่เป็นไอ (เชื้อเพลิงไม่มีไอ ไฟไม่ติด)

๓) ความร้อน (Heat) เพียงพอทำให้เกิดการลุกไหม้

ไฟจะติดเมื่อองค์ประกอบครบ ๓ อย่าง ทำปฏิกิริยาทางเคมีต่อเนื่องเป็นลูกโซ่ การป้องกันไฟ คือ การกำจัดองค์ประกอบของไฟ

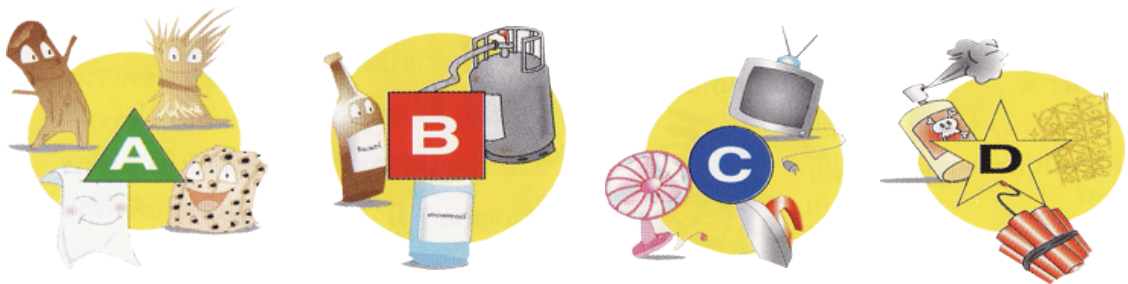
การดับไฟ คือ การกำจัดองค์ประกอบของ ไฟ เช่นกัน

วิธีการดับไฟ จึงมีอย่างน้อย ๓ วิธี คือ

๑. ทำให้อับอากาศ ขาดออกซิเจน
๒. ตัดเชื้อเพลิง กำจัดเชื้อเพลิงให้หมดไป
๓. ลดความร้อน ทำให้เย็นตัวลง

๒.๒.๒ ประเภทของไฟ

ไฟมี ๔ ประเภท คือ A B C D ซึ่งเป็นข้อกำหนดตามมาตรฐานสากล

๑) ไฟประเภท A มีสัญลักษณ์รูปตัว A อยู่ในสามเหลี่ยมสีเขียว เกิดจากเชื้อเพลิงซึ่งประกอบด้วย คาร์บอน ไฮโดรเจน และออกซิเจน เช่น เสื้อผ้า หญ้าแห้ง กระดาษ ไม้ และฟาง

วิธีดับไฟ ประเภท A ที่ดีที่สุด คือ การลดความร้อน (Cooling) โดยใช้ น้ำ

๒) ไฟประเภท B สัญลักษณ์รูปตัว B อยู่ในสี่เหลี่ยมสีแดง เกิดจากเชื้อเพลิงที่มีลักษณะเป็นของเหลวและก๊าซ เช่น น้ำมันทุกชนิด แอลกอฮอล์ ทินเนอร์ ยางมะตอย จารบี และก๊าซติดไฟทุกชนิด

วิธีดับไฟประเภท B ที่ดีที่สุด คือ การทำให้อับอากาศโดยใช้ผงเคมีแห้ง หรือใช้ฟอง โฟมคลุม เพื่อเป็นการกำจัดออกซิเจน

๓) **ไฟประเภท C** มีสัญลักษณ์รูปตัว C อยู่ในวงกลมสีฟ้า เกิดจากเชื้อเพลิงที่มีลักษณะเป็นของแข็งที่มีกระแสไฟฟ้าไหลอยู่ เช่น อุปกรณ์ไฟฟ้าทุกชนิดการอาร์ค การสปาร์ค

วิธีดับไฟ ประเภท C ที่ดีที่สุด คือ การตัดกระแสไฟฟ้าแล้วจึงใช้ก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ หรือน้ำยาเหลวระเหยที่ไม่มี CFC ไล่ออกซิเจนออกไป

๔) **ไฟประเภท D** มีสัญลักษณ์เป็นรูปตัว D สีขาวหรือดำ อยู่ในดาว ๕ แฉก สีเหลือง เกิดจากเชื้อเพลิงที่มีลักษณะเป็นโลหะและสารเคมีติดไฟ เช่น วัตถุระเบิด, ผงแมกนีเซียม, ปุ๋ยยูเรีย (แอมโมเนียมไนเตรต) ฯลฯ

วิธีดับไฟประเภท D ที่ดีที่สุด คือ การทำให้ยับยั้งอากาศหรือใช้สารเคมีเฉพาะ (ห้ามใช้น้ำเป็นอันดับ) ซึ่งต้องศึกษาหาข้อมูลแต่ละชนิดของสารเคมีหรือโลหะนั้นๆ

๒.๒.๓ เครื่องดับเพลิงแบบมือ

เครื่องดับเพลิงแบบมือถือ (Portable Fire Extinguisher) หรืออาจเรียกว่าแบบยกหัว มีประโยชน์ในการระงับไฟเบื้องต้น ไม่ควรฉีดถ้าไม่เห็นแสงไฟ เครื่องดับเพลิงมีมากกว่า ๒๐ ชนิด แต่ควรรู้เป็นหลัก ๖ ชนิด คือ

๑) **เครื่องดับเพลิงชนิดกรดโซดา (Soda Acid) หรือกรดชนิดอื่น** (นิยมบรรจุในถังสีแดงไม่มีสาย ไม่มีคันบีบ) เวลาใช้ต้องทำให้หลอดบรรจุกรดโซดาแตก (โดยการทุบปุ่มเหนือถัง) เพื่อทำปฏิกิริยากับน้ำ เกิดแก๊สขับเคลื่อนให้ถังคว่ำลง แล้วน้ำจะพุ่งผ่านหัวฉีดเข้าดับไฟ ซึ่งยุ่งยากซับซ้อน ตรวจสอบยาก ปัจจุบันไม่นิยมใช้ ไม่มีจำหน่ายในเมืองไทยแล้ว แต่ในต่างประเทศยังมีใช้อยู่

ใช้ดับไฟประเภท A อย่างเดียว

๒) **เครื่องดับเพลิงชนิดฟองโฟม (Foam) หรือน้ำผสมสาร (Water Base)** (นิยมบรรจุในถังอลูมิเนียมสีครีมหรือถังสแตนเลส มีหัวฉีดเป็นหัวฝักบัว (Water Base บรรจุถังสีเขียว) ในถังมีน้ำยาโฟมผสมกับน้ำแล้วอัดแรงดันไว้ (นิยมใช้โฟม AFFF) เวลาใช้ถอดสลักและบีบคันบีบ แรงดันจะดันน้ำผสมกับโฟมผ่านหัวฉีดฝักบัว ฟองออกมาเป็นฟองกระจายไปปกคลุมบริเวณที่เกิดไฟไหม้ ทำให้อับอากาศขาดออกซิเจน และลดความร้อน ถ้าเป็น"น้ำผสมสาร"Water Base"จะบรรจุน้ำผสมสารสังเคราะห์จากสมุนไพรบางชนิด มีคุณสมบัติในการควบคุมอุณหภูมิและไม่เป็นสื่อไฟฟ้า แต่การนำไปใช้กับอุปกรณ์ไฟฟ้าอาจมีผลเสียจากน้ำในระยะยาวได้

ใช้ดับไฟประเภท B และ A (Water base ดับไฟ C ได้)

๓) **เครื่องดับเพลิงชนิดน้ำสะสมแรงดัน (Water Pressure)** (นิยมบรรจุด้วยถังสแตนเลส ต่างประเทศบรรจุถังกันสนิมสีแดง) บรรจุน้ำอยู่ในถัง แล้วอัดแรงดันน้ำเข้าไว้ จึงเรียกว่า น้ำสะสมแรงดันควรเป็นเครื่องดับเพลิงหลัก เนื่องจากวัตถุเชื้อเพลิงประเภท A อาทิ ฟืน ฟาง ยาง ไม้ ผ้า กระดาษ พลาสติก หนังสือ หนังสัตว์ ปอ นุ่น ด้าย มีอยู่ทั่วไป และถ้าเป็นสถานประกอบการที่มีพนักงานเป็นจำนวนมาก สามารถนำมาฝึกสอนการดับเพลิงได้เอง เพียงเติมน้ำแล้วนำไปเติมลมตามปั้มน้ำมันทั่วไปได้สะดวก

ใช้ดับไฟประเภท A

๔) เครื่องดับเพลิงชนิดก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์หรือซีโอทู (Carbondioxide)

(นิยมบรรจุถังสีแดง ต่างประเทศบรรจุถังสีดำ) บรรจุก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ไว้ในถังที่ทนแรงดันสูง ประมาณ ๘๐๐ ถึง ๑๒๐๐ ปอนด์ต่อตารางนิ้ว ที่ปลายสายฉีดจะมีลักษณะเป็นกระบอกหรือกรวย เวลาฉีดจะมีเสียงดังเล็กน้อย พร้อมกับพ่นหมอกหิมะออกมาไล่ความร้อนและออกซิเจนออกไป ควรใช้ภายในอาคารที่ต้องการความสะอาด โดยฉีดเข้าใกล้ฐานของไฟให้มากที่สุด ประมาณ ๑.๕ – ๒ เมตร เมื่อใช้งานแล้วจะไม่มีสิ่งสกปรกหลงเหลือ

ใช้ดับไฟประเภท C และ B

๕) เครื่องดับเพลิงชนิดผงเคมีแห้ง (Dry Chemical Powder) (นิยมบรรจุถังสีแดง ต่างประเทศบรรจุถังสีฟ้า)

บรรจุผงเคมี ซึ่งมีหลายชนิด หลายคุณภาพไว้ในถัง แล้วอัดแรงดันเข้าไป เวลาใช้ ผงเคมีจะถูกดันออกไปคลุมไฟทำให้อับอากาศ และทำปฏิกิริยาทางเคมี ควรใช้ภายนอกอาคาร เพราะผงเคมีเป็นฝุ่นละอองฟุ้งกระจายทำให้เกิดความสกปรก และเป็นอุปสรรคในการเข้าผจญเพลิง อาจทำให้อุปกรณ์ไฟฟ้าราคาแพง เสียหายได้ ในโรงพยาบาลบริเวณพื้นที่ปลอดภัย ห้ามใช้เด็ดขาดเพราะผงเคมีที่มีอนุภาคที่เล็กมาก เป็นที่แพ้ตัวของเชื้อโรค

ใช้ดับไฟได้ดีคือ ไฟประเภท B ผงเคมีไม่เป็นสื่อไฟฟ้า สามารถดับไฟประเภท C ได้

(แต่อุปกรณ์ไฟฟ้าอาจเสียหาย) การดับไฟประเภท A ต้องมีความชำนาญและควรใช้น้ำดับถ่าน

๖) เครื่องดับเพลิงชนิดน้ำยาเหลวระเหย ฮาโลตรอน (Halotron) (นิยมบรรจุถังสีเขียว)

แต่เดิมบรรจุน้ำยาเหลวระเหย ชนิด BCF Halon โบโรโมคลอโร ไดฟลูออโร ซึ่งเป็นสาร CFC ไว้ในถังสีเหลือง ใช้ดับไฟได้ดีแต่มีสารพิษ และในปัจจุบันองค์การสหประชาชาติ ประกาศให้เลิกผลิตพร้อมทั้งให้ทุกประเทศลดการใช้จนหมดสิ้น เพราะเป็นสารที่ทำลายสิ่งแวดล้อม บางประเทศเช่น ออสเตรเลีย ถือว่าเป็นสิ่งผิดกฎหมาย : ปัจจุบันน้ำยาเหลวระเหยที่ไม่มีสาร CFC มีหลายยี่ห้อ และหลายชื่อ

ใช้ดับไฟประเภท C และ B ส่วนไฟประเภท A ต้องมีความชำนาญ สามารถฉีดใช้ได้

ไกลกว่าก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์คือระยะ ๓-๔ เมตร

๒.๒.๔ การตรวจสอบถังดับเพลิง

๑) ดูที่เข็มในมาตรวัด (Pressure Gauge) ของถังดับเพลิง เครื่องดับเพลิงที่อยู่ในสภาพพร้อมใช้งานได้ เข็มจะชี้ที่ช่องสีเขียว (สังเกตตามรูป) แต่ถ้าเข็มเอียงมาทางซ้ายแสดงว่าแรงดันไม่มี ต้องรีบนำไปเติมแรงดันทันที ซึ่งควรตรวจสอบเป็นประจำทุกเดือน

หมายเหตุ : ส่วนมากจะเป็นจำพวกถังดับเพลิงประเภทผงเคมีแห้ง และ ประเภทน้ำอัดแรงดัน

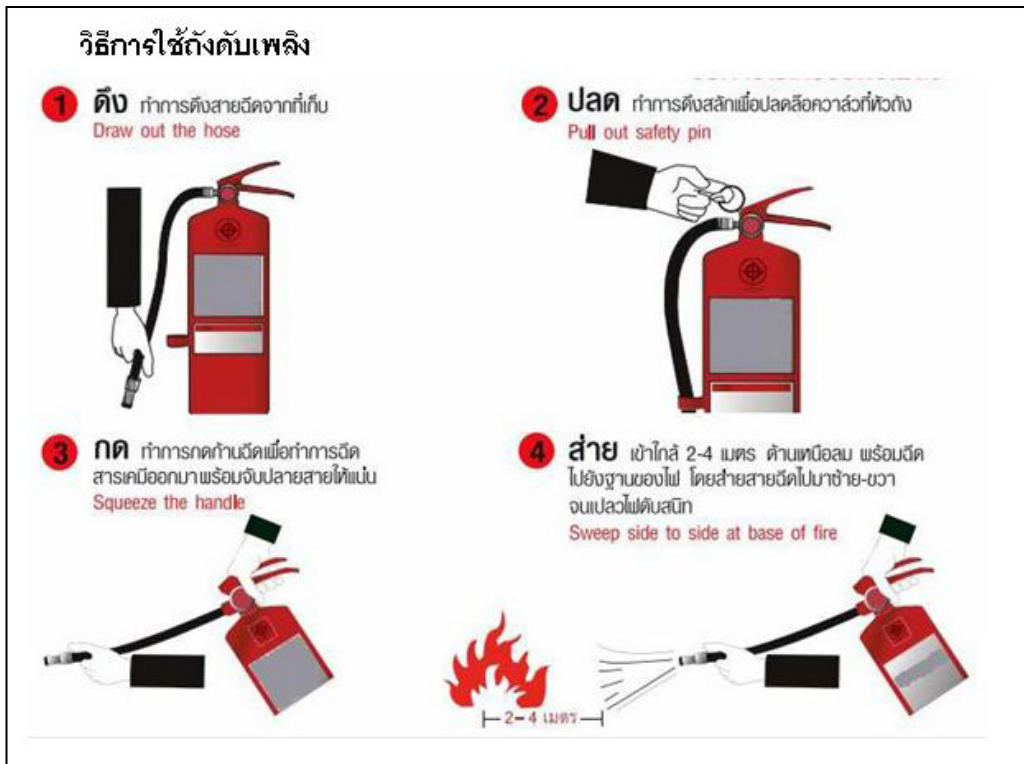
ในกรณีไม่มีมาตรวัด จะเป็นถังดับเพลิงประเภทซีไอทู ให้ใช้การตรวจสอบจากการชั่งน้ำหนัก ถ้าน้ำหนักลดลงเกิน ๒๐ % ให้นำไปอัดซีไอทูเพิ่ม

- ๒) ตรวจ สายฉีด หัวฉีด อย่าให้มีผองผุดตัน เป็นประจำทุกเดือน
- ๓) ถ้าไฟไหม้ หรือกระทบกระเทือนอย่างรุนแรง ให้ส่งไปตรวจสอบ และบรรจุใหม่
- ๔) สภาพบรรจุของถังดับเพลิงต้องไม่บวม หรือบวม และไม่ขึ้นสนิม
- ๕) อายุการใช้งาน ถังดับเพลิงชนิดผงเคมีแห้ง (ถังสีแดง) มีอายุประมาณ ๕ ปี ชนิดฮาโลรอนวัน (ถังสีเขียว) และชนิดก๊าซ CO₂ มีอายุประมาณ ๑๐ ปี
- ๖) ถังดับเพลิงชนิดผงเคมีแห้ง (ถังสีแดง) หากมีการใช้งานแล้ว ต้องนำไปเติมสารเคมีใหม่ทุกครั้ง

๒.๔.๕ วิธีใช้เครื่องดับเพลิง

ขั้นตอนการใช้ถังดับเพลิงมี ๔ ขั้นตอน ดังนี้

- ดึง : ทำการดึงสลักออกจากคันบีบโดยการหมุนสลักจนตัวยึดขาด
- ปลด : ทำการปลดสายหัวฉีดออกจากตัวถังดับเพลิง และ จับปลายสาย ชี้ไปที่ฐานของกองไฟ...อย่าไปฉีดที่เปลวไฟ...เพราะไฟจะไม่ดับ
- กด : กดคันบีบ (เพื่อให้ น้ำยาดับเพลิงพุ่งออกมาจากหัวฉีด...)
- ส่าย : ทำการส่ายปลายสายไปที่ฐานของเพลิง ให้น้ำยาดับเพลิงพุ่งออกไปได้ทั่วๆ

วิธีการใช้ถังดับเพลิง

๑. เข้าไปทางเหนือลมโดยห่างจากฐานของไฟประมาณ ๒ - ๓ เมตร
๒. ดึงสลักหรือลวดที่รั้งวาล์วออก

๓. ยกหัวฉีดปากกรวยขึ้นไปพื้นฐานของไฟ (ทำมุมประมาณ ๔๕ องศา)
๔. บีบไกเพื่อเปิดวาล์วให้ก๊าซพุ่งออกมา
๕. ให้ฉีดไปตามทางยาว และกรดหัวฉีดไปช้า ๆ
๖. ดับให้สนิทจนแน่ใจแล้ว จึงฉีดต่อไปข้างหน้าในกรณีที่เกิดเพลิงไหม้วางอยู่ในระดับต่างกัน ให้ฉีดจากข้างล่างไปหาข้างบน และถ้าน้ำมันรั่วไหลให้ฉีดจากปลายทางที่รั่วไหลไปยังจุดที่รั่วไหล และเหตุเพลิงไหม้ที่เกิดจากอุปกรณ์ไฟฟ้า ที่มีกระแสไฟฟ้าไหลอยู่ ต้องรีบทัดกระแสไฟฟ้าก่อน เพื่อป้องกันมิให้เกิดการลุกไหม้ขึ้นมาอีกได้

๒.๔.๖ การบำรุงรักษาเครื่องดับเพลิง

เครื่องดับเพลิงเป็นอุปกรณ์ที่สำคัญต่อชีวิตและทรัพย์สินเป็นอย่างยิ่ง จึงควรได้รับการดูแลเอาใจใส่ให้สามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพในระยะยาวนาน ขั้นตอนที่สำคัญในการบำรุงรักษา คือ

๑) อย่าติดตั้งอุปกรณ์ดับเพลิงไว้ในอุณหภูมิสูง มีความชื้น หรือเกิดความสกปรกได้ง่าย เช่น ตากแดด ตากฝน ติดตั้งใกล้จุดกำเนิดความร้อนต่างๆ อาทิ หม้อต้มน้ำ เครื่องจักรที่มีความร้อนสูง เตาหุงต้ม ห้องอบต่างๆ เป็นต้น

๒) ทำความสะอาดตัวถังและอุปกรณ์ประกอบ (สายฉีด, หัวฉีด)เป็นประจำ สม่ำเสมอ (อย่างน้อยเดือนละ ๑ ครั้ง) เพื่อให้ดูดีมีระเบียบและพร้อมใช้งาน

๓) หากเป็นเครื่องดับเพลิงชนิดผงเคมีแห้ง ควรเคลื่อนผงเคมีที่บรรจุอยู่ภายใน โดยยกถึงพลิกคว่ำ-พลิกหงาย ๕-๖ ครั้ง (จนแน่ใจว่าผงเคมีแห้งไม่จับตัวเป็นก้อน) อย่างน้อยเดือนละ ๑ ครั้ง

๔) ตรวจสอบสลากวิธีใช้ ป้ายบอก จุดติดตั้ง ป้ายแสดงกำหนดการบำรุงรักษา และผู้ตรวจสอบ (Maintenance Tag) ให้สามารถอ่านออกได้ชัดเจนตลอดเวลา หากท่านได้ตรวจสอบและบำรุงรักษาตามที่กล่าวมาแล้ว อุปกรณ์ของท่านจะมีอายุยืนยาว สามารถใช้ได้ไม่ต่ำกว่า ๕ ปี

พบเห็นสิ่งที่น่าสงสัยว่าเป็นวัตถุระเบิด

ข้อสังเกตเกี่ยวกับพัสดุไปรษณีย์ระเบิดหรือกล่องพัสดุไปรษณีย์ต้องสงสัย

วิธีการทำงานของอุปกรณ์ชนิดนี้ส่วนมากจะเกิดระเบิดเมื่อบุคคลที่ตกเป็นเป้าหมายเปิดกล่อง หีบห่อหรือกระเป๋าเอกสารที่บรรจุระเบิดแบบแสวงเครื่องไว้ภายใน

ข้อสังเกตเกี่ยวกับพัสดุไปรษณีย์ระเบิด

๑. มีน้ำหนักมากเกินไป
๒. ซองจดหมายมีลักษณะแข็ง
๓. ซองจดหมายหรือห่อพัสดุมีลักษณะโป่งบวม หรือพองผิดปกติ
๔. มีการห่อแน่นหนาเกินควร
๕. มีสายไฟเส้นเล็กๆยื่นออกมา
๖. มีคราบน้ำมัน หรือสีซีดจากที่กระดาดห่อ
๗. ไม่มีชื่อผู้ส่ง
๘. มีการเขียนข้อความหรือติดภาพที่เรียกร้องความสนใจ เช่น ภาพเปลือย
๙. เป็นจดหมายหรือห่อพัสดุที่ไม่คาดว่าจะได้รับ เช่น ส่งมาจากคนรู้จักที่เสียชีวิตไปแล้ว
๑๐. ติดแสตมป์มากเกินไปขนาด
๑๑. มีการทำเครื่องหมายพิเศษต่างๆบนซองจดหมายหรือกล่องพัสดุภัณฑ์เช่น เพาะส่วนตัวหรือ

เฉพาะบุคคล

๑๒. ลายมือเขียนหรือพิมพ์จำหน่ายของไม่เป็นระเบียบ
๑๓. มีชื่อผู้รับพัสดุแต่ระบุศและตำแหน่งไม่ถูก
๑๔. สะกดผิดในคำง่ายๆ
๑๕. ผู้ที่มีการขัดแย้งอย่างรุนแรงกับผู้อื่นควรสงสัยและระมัดระวังเป็นพิเศษ

กรณีเกิดเหตุ “ขู่วางระเบิด”

สิ่งที่ควรปฏิบัติเมื่อได้รับข่าวขู่วางระเบิด

การขู่วางระเบิดส่วนใหญ่จะใช้โทรศัพท์เป็นสื่อในการติดต่อ ทั้งนี้เพราะต้องการให้เกิดความตื่นเต้นตกใจในทันทีทันใด ในส่วนของการวิเคราะห์ข่าวในครั้งแรกให้ตั้งสมมติฐานขั้นต้นว่า “เป็นเรื่องจริง” สิ่งที่ควรปฏิบัติเมื่อได้รับข่าวขู่วางระเบิด คือ

๑. ระงับอารมณ์อย่าตื่นเต้น
๒. ตั้งใจฟังและอย่าขัดจังหวะการพูด
๓. จดจำคำพูดให้หมด
๔. ควรพูดอย่างสุภาพขณะที่ได้รับแจ้ง
๕. ถ่วงเวลาพูดให้นานๆและพยายามอัดเทปไว้
๖. สังเกตเสียงที่แทรกเข้าในระหว่างพูดว่ามีเสียงอะไร เช่น เสียงเครื่องจักร เสียงเครื่องยนต์

เสียงเพลง หรือ เสียงอื่นๆ

๗. สังเกตสำเนียงของผู้พูดหรือลักษณะเสียงว่าเป็นอย่างไร หญิงหรือชาย เสียงนุ่มหรือเสียงกระด้าง

๘. พยายามถามหาชาวพูดขอความเห็นใจให้กลับใจ

๙. รีบรายงานการรับข่าวช่วงว่างระเบิดแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจให้เร็วที่สุด

๑๐. อย่าให้ข่าวแก่ผู้ที่ไม่เกี่ยวข้อง

๑๑. พยายามถามรายละเอียดให้มากที่สุดเกี่ยวกับระเบิดและสถานที่คนร้ายอ้างว่านำไปซุกซ่อนโดยพยายามเน้นว่า ไม่อยากให้มีคนบาดเจ็บหรือตาย

๑๒. ในขณะที่รับโทรศัพท์ถูกช่วงว่างระเบิดควรมีการนัดแนะกับผู้ร่วมงานที่อยู่ใกล้เคียงหรือทำงานในที่เดียวกัน ตัวอย่างเช่น การหยิบปากกาสีแดงชูขึ้นแสดงว่ามีคนร้ายกำลังช่วงว่างระเบิดทางโทรศัพท์เพื่อให้เพื่อนร่วมงานทราบและตรวจสอบสิ่งของต้องสงสัยในบริเวณรอบหรือใต้โต๊ะทำงาน

๑๓. ในการอพยพคนออกจากที่ทำงานควรเป็นขั้นตอนสุดท้าย เนื่องจากสถานที่ทำงาน หรือโต๊ะทำงานของพนักงานแต่ละคนจะทราบดีอยู่แล้วว่า สถานที่ของตนมีกระเป๋าหรือหีบห่อ หรือกล่องต้องสงสัยแปลกปลอมอยู่หรือไม่ เมื่อพบของแปลกปลอมต้องสงสัยจึงอพยพ

๑๔. อย่าผลีผลามเข้าไปแตะต้อง รบกวาน หรือเคลื่อนย้ายด้วยตนเอง ระยะเวลาพลอดภัยตามหลักการก็คือการอยู่ให้ห่างจากวัตถุระเบิดนั้นอย่างน้อย ๓๐๐ เมตรขึ้นไป โดยถือหลักการที่ว่า ยิ่งอยู่ห่างยิ่งปลอดภัย

หลักปฏิบัติในการตรวจค้นวัตถุต้องสงสัยอาคาร

๑. ให้ตรวจจากด้านล่าง ตั้งแต่ระดับเอวลงมา แล้วจึงตรวจในระดับสูงขึ้นไป

๒. ควรตรวจซ้ำ ๆ หลายครั้ง

๓. การตรวจต้องตรวจจากชั้นล่างก่อน แล้วจึงตรวจชั้นบนต่อ ๆ ไป

๔. อุปกรณ์การตรวจที่ควรมี ได้แก่ ไฟฉาย กระจกเงามีด้ามโค้ง เหล็กสัก เครื่องฟัง

๕. การเปิดหีบห่ออุปกรณ์ ต้องทำด้วยความระมัดระวัง และควบคุมระยะไกล เช่น ลื่นชัก ประตูห้อง

๖. ห้องที่ตรวจค้นแล้วให้ทำเครื่องหมายและปิดล็อกไว้

ข้อพึงปฏิบัติเมื่อตรวจพบสิ่งของต้องสงสัยว่าน่าจะเป็นระเบิดแสวงเครื่อง

๑. อย่าแตะต้องหรือขยับเขยื้อนเคลื่อนที่

๒. ให้รีบแจ้งเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

๓. ให้ข่าวสารและข้อมูลต่างๆ

๔. ห้ามบุคคลภายนอก

๕. ทำเครื่องหมาย

๖. วางสิ่งกีดขวางกั้นไว้รอบๆ สิ่งของต้องสงสัยนั้น

๗. เปิดประตูหน้าต่าง

๘. อพยพบุคคลออกจากพื้นที่นั้น

๙. จัดเจ้าหน้าที่ไว้คอยให้ข้อมูลข่าวสาร และความสะดวก

๑๐. สำนวจทิศทางเข้าออก

๑๑. เคลื่อนย้ายสิ่งของและวัสดุที่ติดไฟง่าย

การจัดเตรียมอุปกรณ์สำหรับการป้องกันวัตถุระเบิดหรือวัตถุต้องสงสัย

๑. ยางนอกรถยนต์ที่ใช้แล้วที่มีน้ำหนักพอสมควร ๕-๖ เส้น สำหรับใช้ครอบป้องกันวัตถุระเบิดหรือกล่องต้องสงสัย
๒. กระสอบทรายกว้าง ๑ ฟุต ยาว ๑.๕ ฟุต จำนวน ๑๐-๒๐ ลูก สำหรับวางล้อมรอบวัตถุต้องสงสัยหรือเพื่อป้องกันสะเก็ดระเบิด
๓. เชือกสำหรับซึ่งป้องกันห้ามไม่ให้ผู้ไม่มีหน้าที่เกี่ยวข้องเข้าไปรบกวนกรณีพบวัตถุระเบิด เลือกชนิดที่มีสีเห็นได้ชัดหรือใช้ผ้าสีส้ม สีแดงผูกไว้หลายๆจุดบนเชือก
๔. ป้ายเตือนอันตรายที่มีขนาดเห็นได้ชัดเขียนข้อความอันตรายห้ามเข้าติดไว้กับเชือกทั้ง ๔ ด้านหรือเขียนไว้ให้เห็นเด่นชัดตามช่องทางหรือเส้นทางใกล้เคียงที่เกิดเหตุ
๕. น้ำยาดับเพลิงหรืออุปกรณ์ดับเพลิงควรมีไว้ ให้พอเพียงและฝึกฝนให้ผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องอย่างสม่ำเสมอ
๖. ซักซ้อมใกล้เคียงและเตรียมการติดต่อกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยทางโทรศัพท์ เช่น หน่วยพยาบาล หน่วยไฟฟ้า สถานีตำรวจใกล้เคียง

ในกรณีพบวัตถุระเบิดแล้วควรทำอย่างไร

ผู้ประสบเหตุต้องปฏิบัติดังนี้

๑. ตรวจสอบดูว่ามีผู้ได้รับบาดเจ็บหรือไม่ ถ้ามีต้องให้ความช่วยเหลือปฐมพยาบาลแล้วนำส่งโรงพยาบาลที่ใกล้เคียงที่สุดโดยด่วน
๒. แจ้งให้เจ้าหน้าที่ตำรวจทราบโดยเร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้
๓. อพยพผู้คนออกไปจากพื้นที่ที่ปลอดภัย
๔. ห้ามเคลื่อนย้ายสิ่งของต่างๆโดยพลการเพื่อป้องกันการระเบิดซ้ำสองและเพื่อไม่ให้วัตถุพยานหลักฐานต่างๆที่คนร้ายได้กระทำให้สูญหายไป ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเป็นประโยชน์ในความปลอดภัยและเป็นประโยชน์ในการติดตามคนร้ายมาลงโทษตามกฎหมาย
๕. ควรป้องกันรักษาสถานที่เกิดเหตุด้วยการล้อมเชือกกันบริเวณที่เกิดเหตุ
๖. จัดเจ้าหน้าที่เฝ้าสังเกตการณ์ในระยะห่างพอสมควรพอที่จะสังเกตการณ์ได้ตลอดเวลาเพื่อป้องกันมิให้ผู้ไม่มีหน้าที่เกี่ยวข้องเข้าไปรบกวน หรือทำลายร่องรอยพยานหลักฐานในสถานที่เกิดเหตุจนกว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจจะไปถึงและดำเนินการต่อไป

.....